

L'ESS PURNA **COOPERATIVES D'ALUMNES**

**Impuls i acompanyament per a la creació i la consolidació de les
cooperatives d'alumnes**

AVALUACIÓ D'UN PROJECTE DE COOPERATIVA D'ALUMNES

INDEX

Presentació	3
Què és avaluar?	4
Per què avaluar?	5
Com ha de ser l'avaluació	7
L'avaluació per competències	8
Diàleg avaluatiu	10
Eines i recursos per a l'avaluació	12

PRESENTACIÓ

La creació d'una cooperativa en un centre educatiu ha de permetre a l'alumnat experimentar de manera vivencial la creació i la gestió de la mateixa. Per tant, se'ls ha de facilitar eines per al coneixement del funcionament d'una empresa cooperativa que permetin assolir les fites que s'han proposat com a projecte col·lectiu, impregnat d'uns valors i principis que l'alumnat experimenta de manera personal al llarg del procés. Té la mateixa importància aconseguir les fites definides en l'assemblea de la cooperativa com fer-ho atenent-se als valors inherents en la col·lectivitat.

La proposta de l'ESSPurna consisteix, per un banda, en la **programació i la realització** de diverses sessions formatives i d'orientació, enfocades a implementar i/o consolidar les iniciatives sorgides dins les comunitats educatives; i per l'altra, en l'**avaluació** del procés viscut en el desplegament de la cooperativa, convidant a alumnat i professorat a reflexionar, valorar i millorar totes els aspectes individuals i grupals que han intervingut en el procés.

Gràcies a la vostra participació en el programa d'impuls i foment de les cooperatives d'alumnes, haureu pogut comprovar que la nostra proposta educativa és basada en un **mètode pedagògic** que es focalitza el protagonisme de l'estudiant durant tot el desenvolupament del projecte. El rol del professorat és animar, suggerir, orientar i acompanyar a l'alumnat en l'assoliment del propòsit: crear, gestionar i consolidar la seva cooperativa.

Les principals característiques de la metodologia que es refereixen a aspectes de valoració són

- Potenciar les estratègies d'aprenentatge que afavoreixen l'assoliment d'habilitats per a l'anàlisi i síntesi de la informació.
- Permetre el desenvolupament d'actituds positives i resolutives davant de problemes.
- Desenvolupar habilitats cognitives i de socialització que afavoreixin el treball cooperatiu.
- Fomentar dinàmiques de grup basades en dilemes morals, tècniques de resolució de conflictes i gestió emocional, dinàmiques de creativitat, etc.

Per assolir els objectius d'aprenentatge, proposem l'**avaluació continuada i compartida** entre docents i alumnes, sistematitzant les observacions i conclusions que es deriven de l'aplicació de l'activitat, proposant millores i fent observacions que es puguin compartir amb el grup. En aquest sentit, proposem la realització tant d'una avaluació subjectiva de l'alumnat (per part del professorat) així com una d'autoavaluació de les participants. I recomanem fer una valoració conjunta del procés viscut.

Avaluar un projecte - com és una cooperativa d'alumnes - forma part del procés de treball i pren una especial importància dins de la gestió i organització de la mateixa, ja que és la clau per a la millora i l'aprenentatge de l'equip de sòcies (alumnat).

En el desplegament i implementació del programa de l'ESSpurna es facilita la possibilitat d'avaluar els diversos aspectes del projecte de la cooperativa d'alumnes, tant durant el transcurs com en la fase final.

Fidels al nostre compromís, en aquest dossier es faciliten algunes pautes, materials i recursos tant per als professorat com per l'alumnat, que els permeti fer l'avaluació del projecte i l'experiència viscuda amb i en la cooperativa d'alumnes.

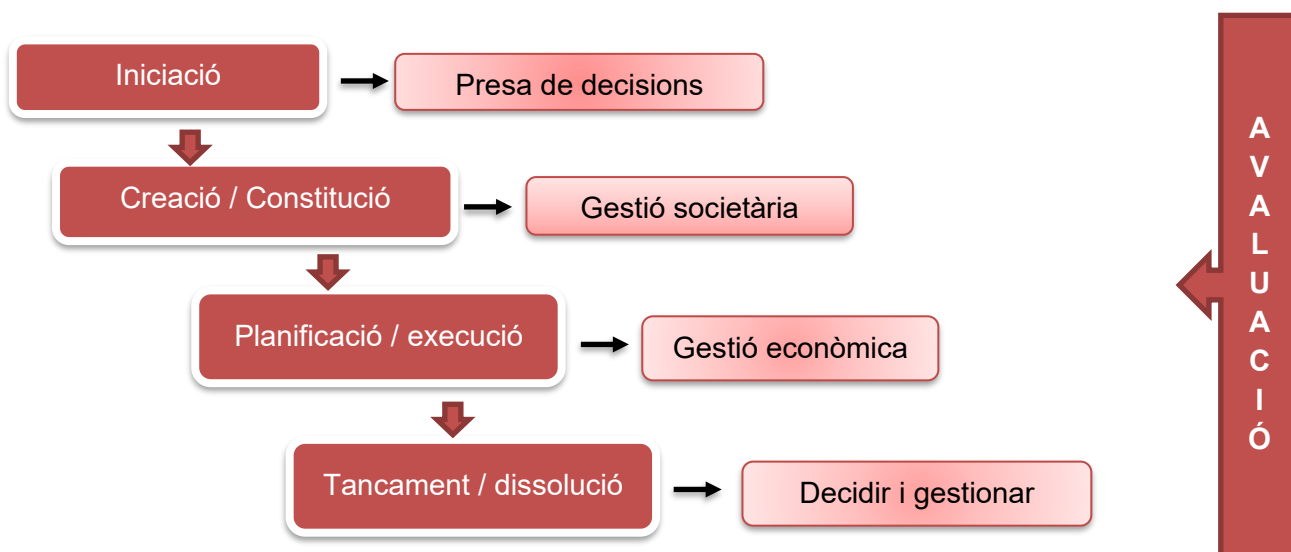
QUÈ ÉS AVALUAR?

Avaluar un projecte és el procés de treball pel qual s'analitza la informació que permet valorar els aspectes que es consideren significatius, en especial els resultats que ha assolit i en quines condicions ho ha fet, així com treure'n aprenentatges pràctics per a la millora.

L'avaluació és una de les fases o dels components essencials de la gestió de la cooperativa d'alumnes. És possible crear-la, gestionar-la i consolidar-la fins a l'assoliment del seu resultat final sense fer-ne cap valoració. Però és precisament el procés d'avaluació el que permet tenir coneixement cert del grau en què l'objectiu de la cooperativa ha estat realment assolit i treure conclusions sobre el seu desenvolupament, just abans del moment de liquidar-la o dissoldre-la.

4

El cicle de vida d'una cooperativa és

Així doncs, l'avaluació és un procés que genera valor per la mateixa cooperativa, per a les sòcies (alumnat) que l'ha desenvolupat, per l'equip docent que l'ha acompanyat i per a l'organització en el marc de la qual s'ha realitzat (centre educatiu). Cal, per tant, dedicar-li l'atenció necessària i preparar la seva execució en qualsevol de les fases de desplegament de la cooperativa d'alumnes.

És important fixar-se en les finalitats del procés d'avaluació i en els punts de vista i les expectatives de les diferents parts interessades en el projecte, així com en els aspectes més importants que s'acostumen a avaluar.

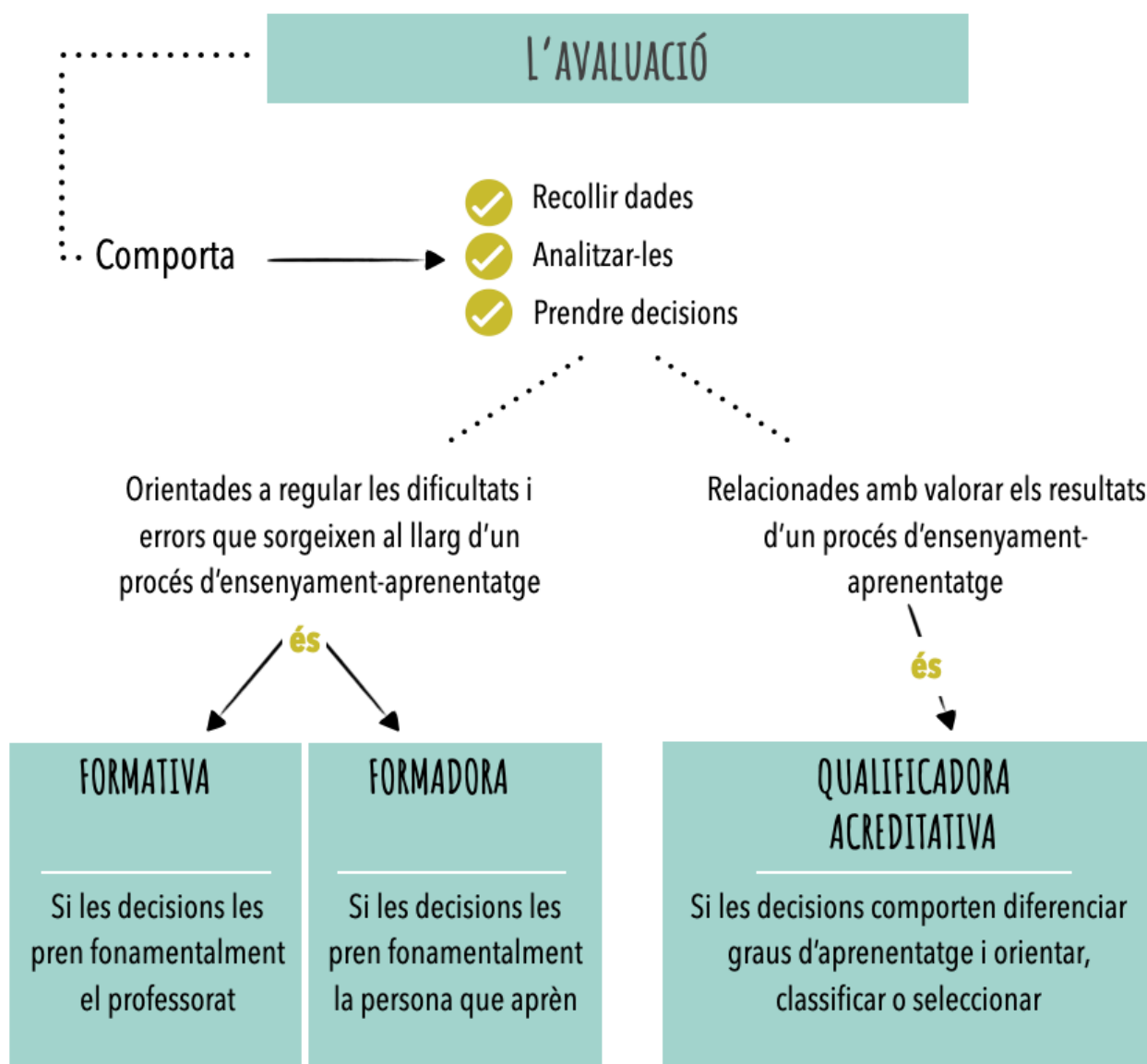

PER QUÈ AVALUAR?

L'avaluació de les desplegament d'una cooperativa d'alumnes és un procés necessari, perquè permet:

- a) **Conèixer el grau d'assoliment dels objectius:** saber en quina mesura els resultats finals obtinguts en dur a terme el projecte de la cooperativa d'alumnes es corresponen amb els objectius fixats inicialment, i en quines condicions concretes s'han assolit aquells resultats d'acord amb les expectatives que reflecteix la planificació o amb desviacions (tant positives com negatives) sobre aquesta planificació.

5

- b) **Adquirir aprenentatges**, tant a partir dels errors com de les bones pràctiques, amb la finalitat de millorar la forma de dur a terme nous projectes cooperatius en el futur.

Una cooperativa d'alumnes es caracteritzen per la seva singularitat ja que es desenvolupa en unes condicions específiques que cal preveure particularment. Per aquest motiu, existirà sempre un **grau d'incertesa i el risc** que la seva execució no s'ajusti per complet a la planificació prevista. Una de les formes de reduir aquest risc és fent que l'avaluació de les accions ja executades aportin aprenentatges, és a dir, una major capacitat d'anticipació que redueixi la incertesa inicial i un bagatge més ampli per respondre a les incidències i als errors que no s'esperaven.

- c) **Conèixer el grau de qualitat assolit** amb la cooperativa d'alumnes. L'avaluació serveix per mesurar el grau en què s'han satisfet les **necessitats** i les **expectatives** de les diferents parts implicades: sòcies, docents, la comunitat educativa, entitats,...

6

En valorar els resultats s'ha de contemplar tant els resultats previstos, és a dir, aquells vinculats amb els objectius marcats inicialment, com també els resultats no previstos i els efectes no esperats, ja que aquests poden ser molt significatius. Pot donar-se la circumstància que resultats o efectes no esperats qüestionin l'efectivitat real del projecte.

A més, l'avaluació ha de tenir en compte altres aspectes que poden ser significatius per a **qualsevol dels col·lectius implicats** en el projecte: la pròpia implementació, el procés o els processos de treball o les activitats, els resultats, els aspectes econòmics, la qualitat dels serveis/productes generats, la satisfacció de les usuàries,...

A continuació exposem alguns exemples de preguntes que hauria de respondre l'avaluació en base a les diferents parts interessades i els diversos motius/interessos d'aquestes persones.

MOTIUS BÀSICS	PREGUNTES A RESPONDRE
Demostrar l'assoliment dels objectius i l'ús adequat dels recursos	✓ Quins objectius s'han assolit? ✓ Quins canvis s'han produït? ✓ S'han assolit els resultats desitjats inicialment? ✓ Ha valgut la pena dedicar recursos al projecte?
Comprovar que el disseny, planificació i la seva execució han estat els adequats. Extreure'n aprenentatges per a la presa de decisions	✓ S'han seguit la planificació i el programa? ✓ S'ha assolit nous aprenentatges? ✓ Ha estat correcte l'enfocament del projecte? ✓ Quins aspectes de la planificació, gestió, execució cal millorar?
Conèixer si el projecte ha produït els impactes esperats inicials, si s'han resolt els problemes o s'han aprofitat les oportunitats detectades	✓ Ha funcionat l'equip d'acord amb les necessitats i les expectatives? ✓ S'ha produït el canvi o l'evolució esperats? ✓ Quins aprenentatges es poden compartir i aplicar a l'aula?

Durant el disseny de l'avaluació és important establir les bases sobre les quals s'ha de pensar el procés avaluatiu, i també els requisits que s'han de complir per tal que aquesta sigui útil i de qualitat.

També és important decidir quines són les persones que duen a terme l'avaluació: els docents i els alumnes implicats en la cooperativa. S'ha de preveure les característiques comunes i les particulars de cada col·lectiu.

De la mateixa manera s'ha de valorar les pautes essencials per treballar amb les diverses eines utilitzades per recollir, tractar i presentar la informació resultant del procés avaluatiu.

7

COM HA DE SER L'AVALUACIÓ

La gestió d'una cooperativa d'alumnes és una **activitat interdisciplinària, transversal** en l'assoliment de tots els aprenentatges i de les competències bàsiques, que integra continguts de gestió i organització, economia, legislació, coneixement del medi social i natural, aprenentatge i servei, a més a més d'una gran varietat de procediments i valors.

L'avaluació d'aquest projecte es concep com el procés de recollida de la informació sobre un o diversos aspectes que afecten l'aprenentatge per a l'emissió d'un judici valoratiu basat en les dades anteriors que permeten prendre decisions, pel canvi i la millora educativa.

Per aquests motius, com a qualsevol projecte, l'avaluació ha de ser:

Flexible

Vàlida

Útil

Exacta

Ètica

Factible

En una cooperativa d'alumnes s'aprèn socialment i aquesta és una activitat necessàriament compartida que **fomenta habilitats socials diverses**: capacitat de comunicació, lideratge, empatia, negociació, convicció.

Es treballa a través d'una **metodologia activa**, basada en el treball per projectes, on la participació i implicació de l'alumnat ha de ser clau en el procés ja que són ells i elles les responsables del funcionament i la gestió de la cooperativa i de prendre col·lectivament les decisions rellevants en el projecte.

L'objectiu principal és **empoderar l'alumnat**, perquè a través del procés puguin assolir tota una sèrie d'habilitats, de coneixements i d'actituds que els permetin en un futur emprendre els seus propis projectes i fer-ho a través d'una fórmula empresarial basada en uns valors on les persones estiguin al centre i no el capital: la cooperativa.

8

A l'ESSPurna basem la metodologia emprada en els principis de l'**educació intercultural i competència ciutadana** a través de la promoció del dret a ser diferent, que fa referència al dret i al respecte a la diferència, treballant per eliminar estereotips i prejudicis, fomentant el descobriment i la valoració de la riquesa de la diversitat i lluitant contra formes de discriminació de tot tipus, promovent el coneixement d'altres cultures i el respecte de les mateixes, promovent les relacions entre persones de diferents realitats, fomentant l'obertura gradual cap a altres cultures, sense discriminar, reconeixent la diversitat cultural sense jutjar, aprenent en la reciprocitat, lluitant contra l'etnocentrisme i l'androcentrisme, i construint la identitat en termes pluralistes.

En aquest sentit i per aquests motius, l'avaluació de la cooperativa d'alumnes pren una dimensió nova en situar a l'estudiantat en el centre de l'aprenentatge, aplicant un enfocament pedagògic basat en les COMPETÈNCIES.

L'AVALUACIÓ PER COMPETÈNCIES

S'entén per **competència** la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació.

Les competències bàsiques representen un paquet multifuncional i transferible de coneixements, destreses i actituds que l'alumnat necessita pel seu desenvolupament personal, inclusió i ocupació. Aquestes s'han d'assolir durant l'ensenyament obligatori i post obligatori, actuant com a base per a posteriors aprenentatges al llarg de la vida de l'estudiantat.

Aleshores l'avaluació per competències ha de posar el focus en el procés d'adquisició d'habilitats, en el saber fer, a més de saber, i que aquesta avaluació proporciona informació més qualitativa que quantitativa. D'aquesta manera, el procés avaluatiu es converteix en un **procés formatiu**: la detecció de les potencialitats i les mancances individuals permet ajustar les propostes didàctiques i les accions a cada alumne o alumna.

D'altra banda, en una avaluació competencial hi participen de manera col·legiada tant un o més docents com l'alumne i també els iguals. D'aquí que l'**aprenentatge cooperatiu** sigui un dels puntals d'aquesta onada renovadora.

L'avaluació de les competències ha de ser:

CONTINUA

INTEGRADORA

GLOBALITZADA

9

Si un alumne treballa les competències bàsiques a través d'activitats significatives, si és capaç de fer-se bones preguntes que ha de respondre investigant; si aprèn a trobar estratègies per resoldre reptes o situacions problemàtiques, si crea i comparteix els coneixements, i si sap autoavaluar-se regulant el seu procés d'aprenentatge, aquest alumne estarà preparat per a adaptar-se a qualsevol situació que se li pugui presentar en un futur.

CRITERIS D'AVALUACIÓ PER COMPETÈNCIES DE LA COOPERATIVA D'ALUMNES

Planificar i desenvolupar treballs/tasques i iniciatives personals i professionals, individualment i en equip, i actuar amb esperit emprenedor col·lectiu i social per assolir els objectius previstos en el projecte.

Reconèixer els tipus i les formes de l'empresa cooperativa, les seves funcions i el paper que realitzen en el creixement i el benestar social

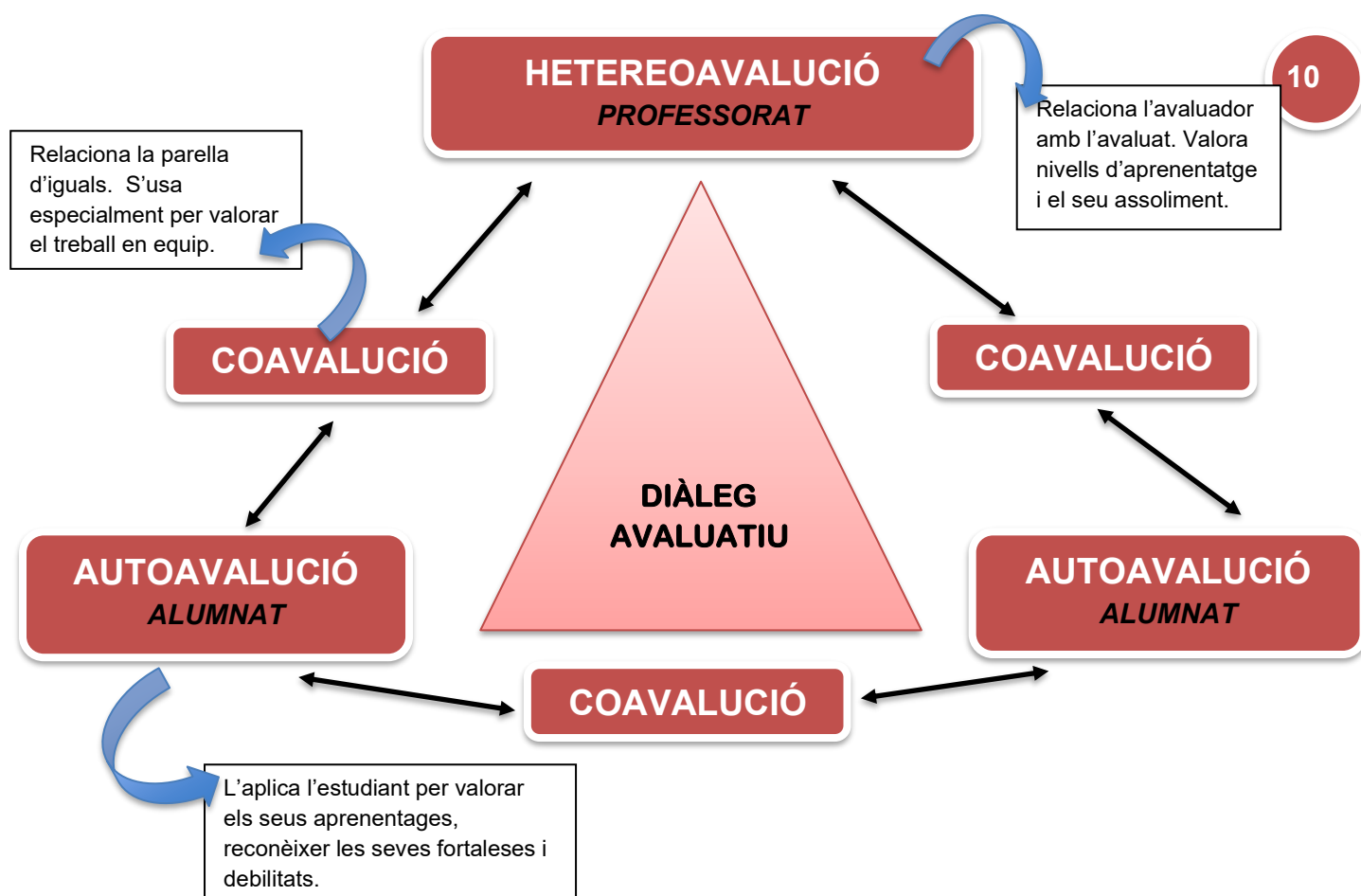
Identificar actituds de discriminació en diversos àmbits i demostrar responsabilitat, serietat i comportaments ètics en dur a terme les tasques, així com mostrar predisposició a implicar-se en projectes orientats al benestar col·lectiu

Descobrir i identificar les capacitats i/o potencialitats pròpies i les característiques de l'entorn sociolaboral, per establir objectius personals i professionals de futur

DIÀLEG AVALUATIU

És bàsic que l'avaluació sigui compartida, que hi hagi **autoavaluació**, **heteroavaluació** i **coavaluació**.

✓ **COAVALUACIÓ:** Consisteix en un mètode on les estudiants s'avaluen mútuament, avaluadors i avaluats intercanvien el seu paper alternativament.

És una forma innovadora d'avaluar, amb l'objectiu d'involucrar l'alumnat en la valoració dels aprenentatges i proporcionar retroalimentació entre companys. Animar i involucrar als protagonistes del projecte fomenta que se sentin part de la comunitat educativa i que participin en els aspectes clau de la cooperativa d'alumnes, emetent judicis crítics sobre el desenvolupament de la resta d'alumnes.

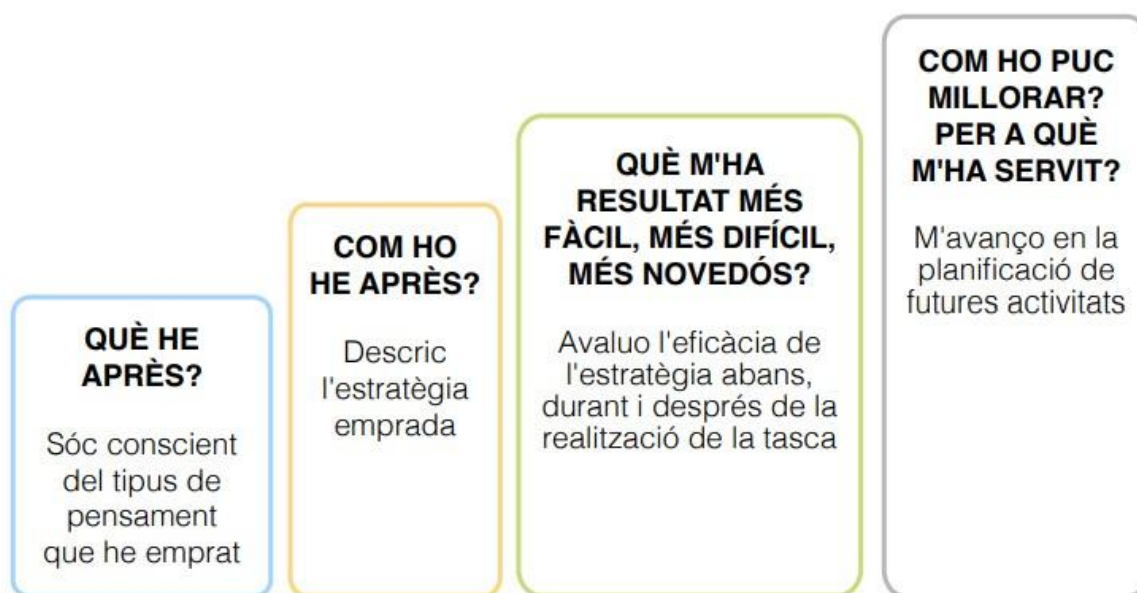
✓ **HETEREOAVALUACIÓ:** Valoració que fa el professorat envers les competències de l'alumne, tenint en compte allò assolit i allò que cal millorar, d'acord amb uns paràmetres prèviament definits. S'ha de basar en reconèixer l'aprenentatge de l'estudiant, el respecte per la diferència, l'escolta als alumnes i la variació constant i permanent de les tècniques avaluatives.

✓ **AUTOAVALUACIÓ:** Els alumnes es valoren a sí mateixos, son avaludadors i avaluats. Comporta que l'estudiantat prengui la responsabilitat d'observar-se a sí mateix i fer judicis sobre els aspectes relacionats amb el seu propi aprenentatge.

L'autoavaluació constructiva requereix que els alumnes reflexionin sobre el que estan aprenent en una gran diversitat de formes. Els ubica en una posició des de la qual poder reconèixer les seves fortaleces i debilitats, de manera que siguin capaços de establir estratègies per a la millora. I tanmateix els implica en la responsabilitat pel propi procés d'aprenentatge sent conscients de com impacta en el desenvolupament individual i col·lectiu del projecte.

No oblidem que les persones que aprenen són les que saben autoavaluar-se, aquelles que identifiquen l'objectiu de les tasques, que planifiquen, que identifiquen els criteris d'avaluació.

11

Robert J. SWARTS, *El aprendizaje basado en el pensamiento*

EINES I RECURSOS PER A L'AVALUACIÓ

Des de l'ESSPurna considerem que l'eina més eficient per avaluar les competències adquirides pels alumnes en la cooperativa és l'**observació directa** de les accions i la verbalització de les estratègies que van descobrint per resoldre els reptes que se'ls plantegen, la gestió del projecte.

Aconsellem mantenir **un registre** que permetrà al docent adequar les pautes, els suggeriments, les intervencions de manera personalitzada i alhora col·lectiva. Es pot facilitar i realitzar amb eines automàtiques (apps, fulls de càlcul, taules, etc.), però les decisions sorgides arran d'una avaluació de les competències dels alumnes són les que realment fan millorar els aprenentatges i guien el procés de manera individualitzada i amb sentit.

12

Però, a banda de l'observació, hi ha altres **instruments per a avaluar competencialment**.

✓ **Rúbrica:** És un recurs molt pràctic, visual i que ens facilita la feina. Ara, una rúbrica no és una recepta màgica que resol l'avaluació. Tampoc no és l'única eina o la millor per avaluar-ho tot. Requereix una reflexió prèvia de l'equip docent o bé conjunta amb els alumnes sobre què avaluem, quins indicadors ens marquen els punts clau d'atenció i quina és la gradació que marca els diferents graus de domini de les competències bàsiques de cada dimensió.

Es poden fer **rúbriques compartides amb els alumnes**; l'alumne que se sap autoavaluar és una persona que aprèn. I per això ha de saber quins objectius pretenen les tasques que fa, ha de planificar i ha de poder identificar els criteris d'avaluació. Són una molt bona eina d'avaluació formativa (el mestre canvia com ensenya) i formadora (l'alumna canvia com aprèn).

Us proposem tenir una rúbrica d'avaluació individual com a exemple d'eina d'heteroevaluació, amb la qual el professorat pot valorar l'aprenentatge de cadascun dels alumnes participants en el projecte de la cooperativa.

Tanmateix, aconsellem que el professorat utilitzi una rúbrica d'autoavaluació per comprovar i valorar la seva tasca, implicació, dedicació i satisfacció en el projecte de la cooperativa d'alumnes.

✓ **Carpeta d'aprenentatge:** és un instrument d'autoavaluació formativa que facilita a l'alumne identificar el que ha après i com ho ha après al llarg d'un període de temps per mitjà del recull raonat d'evidències d'aprenentatges com, per exemple, activitats resoltes i productes finals, però també tot allò que formi part del procés d'elaboració de la tasca i de reflexió sobre els aprenentatges.

Serveix a l'aprenent per fer evident què és el que sap i quins són realment els aprenentatges significatius realitzats (aquells que es mantenen al llarg dels anys, o als quals es pot accedir de nou sense necessitat de refer tot el procés d'ensenyament). Al docent li aporta evidències d'aprenentatge útils per a l'avaluació. També pot ser una eina per compartir amb les famílies.

El concepte de “carpeta d'aprenentatge” (també anomenat portfoli) és molt ampli i depèn de les intencions de l'instrument. Si es vol que siguin una eina a favor de l'aprenentatge de l'alumnat (en un procés d'ensenyament i aprenentatge centrat en l'aprenent) han de complir una sèrie de requisits. En trobareu més informació a

- ✓ [Instruments d'avaluació formativa. La carpeta d'aprenentatge](#)
- ✓ [La carpeta d'aprenentatge](#)

- ✓ **Diari d'aula:** És un instrument per afavorir l'autoavaluació formativa mitjançant un recull i reflexió de cada activitat realitzada al llarg d'un procés d'aprenentatge en forma de diari. L'alumnat hi resumeix què ha fet, com ho ha fet, què creu que ha après, quines dificultats s'ha trobat, etc. A partir d'aquí, el professorat pot detectar si identifica l'objectiu d'aprenentatge, quines barreres i errors s'han plantejat i la manera de resoldre-ho.

En un projecte de llarga durada com la cooperativa d'alumnes, si s'opta per usar aquest recurs, cada sòcia/alumne pot tenir el seu propi diari d'aula on anar recollint les seves reflexions sobre el procés viscut amb la vivència, el rol assumit en el projecte, les dificultats que ha trobat i com les ha resolt, la relació social i el treball cooperatiu,...

Amb aquest instrument es dedica un temps molt útil a l'autoreflexió, cosa que afavoreix un aprenentatge significatiu. En teniu més informació a

- ✓ [Diari d'aula](#)
- ✓ [Los diarios de aprendizaje](#)

Per acabar...

14

Des de l'ESSpurna us presentem i facilitem un seguit d'eines i recursos que permeten l'avaluació des de diverses perspectives.

- **D'Autoavaluació:** per l'alumnat, el model DAFO o les dinàmiques obertes (banc de paraules, peces encaixades, impressions) I una rúbrica d'autoavaluació per al professorat.
- **De Coavaluació:** dinàmiques com la baralla de cartes, compartim i valorem
- **D'Hetereoavaluació:** rúbrica valorativa individual i rúbrica avaluació de treball en equip (individual i grupal)

INFORMACIÓ

Per a tot el que sigui menester, podeu adreçar-vos als responsables de la gestió tècnica a
info@lesspurna.coop

o bé trucant al **623 22 38 73**

I ens trobareu en aquests espais:
www.lesspurna.coop